

سپهر البرص
MRTsoft

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.

دانشگاه قم

دانشکده حقوق

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم شناسی

عنوان:

جرائم خرد و نقش آن در پیشگیری از جرائم کلان

استاد راهنما:

دکتر محمدعلی حاجی ده آبادی

استاد مشاور:

دکتر عادل ساریخانی

نگارنده:

ویدا ابراهیمی

بهار ۸۸

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.

« من لم يشكر المخلوق لم يشكر الخالق »

با عنایت به سخن مرجع عدل علوی علی (ع) که فرمود: «مَنْ عَلَّمَنِي حَرْفًا فَقَدْ صَيَّرَنِي عَبْدًا» به پاس چنین حق بزرگی، از تلاشهای ایثارگرانه کلیه معلمان خویش از بدو تحصیل در دوره کارشناسی ارشد که در دانشگاه قم در خدمتشان افتخار شاگردی داشتم، سپاسگزارم.

به خصوص از یاری، همکاری و راهنماییهای صمیمانه و بی‌دریغ استاد محترم راهنما جناب آقای دکتر محمدعلی حاجی‌ده‌آبادی و استاد محترم مشاور جناب آقای دکتر عادل ساریخانی که مرا در بهتر نمودن پایان نامه کوششی همراه با دلسوزی عنایت فرمودند و نیز از همکاریهای آقای دکتر جلال‌الدین قیاسی که بنا به عللی نتوانستم افتخار راهنمایی ایشان را داشته باشم، نهایت تشکر و امتنان را دارم.

از زحمات پدر و مادر و همسر عزیزم که همواره مشوق اینجانب در تحصیل بوده‌اند، بسیار سپاسگزارم.

تقدیم به:

چهار ده اختر فروزان آسمان امامت و ولایت و کریمهٔ اهل بیت حضرت فاطمه معصومه (س) که دو سال
همجواری با وی وجودم را سرشار از عشق و معنویت نمود.
و همسر عزیز و فداکارم که وجودش سرشار از عشق و مهربانی و فروغ مهرش صیقل روحم است.

چکیده

بخش بزرگی از حجم قوانین کیفری و رفتارهایی که طبق قانون قابل مجازات دانسته شده‌اند، جرایمی هستند که تعداد زیادی از افراد جامعه با آنها آشنا نبوده و آنها را جرم نمی‌دانند یا آنها را چندان مهم نمی‌پندارند، به این نوع جرایم، جرم خرد اطلاق می‌شود؛ ارتکاب این اعمال و نقض قوانین کیفری با توجه به تعداد زیاد این جرایم و آثار آنها عواقب مهمی در نظم عمومی و اجتماع در پی دارد و تقریباً همه کسانی که در شهرهای بزرگ زندگی می‌کنند قربانی این جرائم هستند. گرچه صدمه وارده از یک جرم زیاد نیست اما در مقیاس کلان ارتکاب زیاد این جرائم موجب پائین آمدن کیفیت زندگی در شهرها می‌شود و آسیب‌های زیاد امنیتی، اجتماعی و اقتصادی را به دنبال دارد؛ البته تأثیر مهمتر این گونه رفتارها ایجاد موقعیت مساعد برای ارتکاب جرایم شدید یا بزرگ است. این مسأله سبب گردید که جرم‌شناسان به بررسی جرایم خرد و تأثیر آن بر سطح کیفی زندگی شهری بپردازند. از جمله نظریه‌های ارائه شده پیرامون جرایم خرد نظریه «پنجره‌های شکسته» است که به دنبال آن دولت‌ها در سطح جهان راهکارهای مختلفی را برای پیشگیری از اینگونه جرایم بکار بستند؛ از جمله آنها «سیاست تسامح صفر» بود که در کشورهای غربی از جمله آمریکا، انگلیس و اسکاتلند به مورد اجرا گذاشته شد. رشد قابل توجه زمینه‌های ارتکاب در هر جامعه برای افراد مستعد ارتکاب و یا زیاده طلب و با روحیه فرصت‌طلبی، در افزایش نرخ جرم مؤثر می‌باشد. از جمله علل وقوع جرائم خرد میتوان به اموری همچون عدم رعایت موارد ایمنی در نگهداری اموال و مراقبت از افراد و اماکن، نبود محسوس نگهبان و مراقب نزدیک و محلی، زیاده طلبی افراد و کاهش سطح اخلاقیات و فرهنگ اجتماعی اشاره کرد. نگرش به عملکرد و موفقیت‌های نسبی و یا کامل کشورهای جهانی حاکی از آن دارد که ارتقای ضریب امنیتی جامعه در قالب شرکت‌های امنیتی خصوصی، کارآگاهی خصوصی، پلیس محله، برای کمک و مساعدت به سازمان‌های پلیسی در کنترل محلات و اماکن نقش زیادی دارد. با افزایش ضریب حفاظتی اموال و افراد با انجام امور ساده پیشگیری از سوی شرکت‌های خدمات ایمنی می‌توان از وقوع بسیاری جرایم پیشگیری کرد. در نهایت کنترل‌های غیرمحسوس و مساعدت و پشتیبانی‌های اجرایی و آموزشی از سوی پلیس و به کارگیری بخش عظیمی از نیروی پلیس نقش مؤثری در مقابله و برخورد با عاملین اصلی ارتکاب جرایم خواهد داشت.

واژگان کلیدی

جرم خرد، جرم سنگین، سیاست جنایی، جرم انگاری، پیشگیری.

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۵	کلیات
۵	۱. بیان مسئله
۵	۲. سوال‌های اصلی
۶	۳. فرضیات
۶	۴. ضرورت انجام تحقیق
۷	۵. پیشینه تحقیق
۹	۶. اهداف تحقیق
۱۰	۷. روش تحقیق
۱۰	۸. طرح تحقیق
۱۱	۹. تعاریف و مفاهیم عمومی
۱۶	فصل اول - جرائم خرد از دیدگاه حقوق کیفری و جرم‌شناسی
۱۷	مبحث اول - جرائم خرد در حقوق کیفری
۱۷	گفتار اول - جرائم خرد در حقوق کیفری ماهوی
۱۷	بند اول - تعریف جرم خرد
۱۹	بند دوم - ویژگیهای جرائم خرد
۲۱	بند سوم - مصادیق و انواع جرائم خرد
۲۹	بند چهارم - جایگاه جرائم خرد در طبقه‌بندی جرائم در حقوق کیفری
۲۹	الف - طبقه‌بندی جرائم در ایران - قبل از انقلاب
۳۲	ب - طبقه‌بندی جرائم در ایران - بعد از انقلاب

- ج- جایگاه جرائم خرد در طبقه‌بندی جرائم در حقوق کیفری انگلستان ۳۵
- د- جایگاه جرائم خرد در طبقه‌بندی جرائم در حقوق کیفری فرانسه ۳۷
- بند پنجم- قواعد حقوق کیفری عمومی و جرائم خرد ۳۸
- الف- نحوه اعمال قواعد ناظر به جرم در جرائم خرد ۳۸
۱. اصل قانونی بودن جرائم و مجازاتها ۳۸
۲. عوامل موجهه جرم و جرائم خرد ۳۹
۳. سرزمینی بودن قوانین کیفری و جرائم خرد ۴۰
۴. معاونت و مشارکت در جرائم خرد ۴۱
- ب- نحوه اعمال قواعد ناظر به تعیین مجازات در جرائم خرد ۴۱
۱. مجازاتهای تبعی و تکمیلی و جرائم خرد ۴۱
۲. تعلیق مجازات و جرائم خرد ۴۲
۳. جرائم خرد و تعدد و تکرار جرم و مرور زمان ۴۳
۴. تخفیف مجازاتها در جرائم خرد ۴۴
- گفتار دوم- جرائم خرد و حقوق کیفری شکلی** ۴۵
- بند اول - چگونگی رسیدگی به جرائم خرد قبل از انقلاب اسلامی ۴۵
- الف- چگونگی رسیدگی به جرائم جنحه ۴۶
- ب- چگونگی رسیدگی به جرائم خلافی ۴۹
- ج- تشکیل خانه‌های انصاف ۵۰
- د- تشکیل شورای داوری ۵۲
- بند دوم - چگونگی رسیدگی به جرائم خرد بعد از انقلاب اسلامی ۵۵
- الف- قانون تشکیل دادگاههای کیفری ۱ و ۲ ۵۵
- ب- قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب مصوب تیرماه ۱۳۷۳ ۵۷

- ج- تشکیل شوراهاى حل اختلاف ۵۸
- مبحث دوم- جرائم خرد از دیدگاه جرم شناسى ۵۹
- گفتار اول- تعريف جرم خرد از دیدگاه جرم‌شناسى ۵۹
- گفتار دوم- ویژگیهای جرائم خرد از منظر جرم‌شناسى ۶۱
- گفتار سوم- بررسى‌ها و یافته‌های جرم‌شناسى در خصوص جرائم خرد ۶۲
- بند اول- نظریه پنجره‌هاى شکسته ۶۲
- بند دوم- تسامح صفر ۶۷
- الف- برنامه محلات سالم و تمیز نیوجرسى ۶۹
- ب- مشاهدات زیمبارد و ۷۲
- ج- بررسى‌های انجام شده در خصوص جرائم خرد در آیوستین ۷۳
- فصل دوم- رابطه جرائم خرد با جرائم سنگین ۷۶
- مبحث اول- رابطه جرائم خرد با جرائم سنگین در آموزه‌هاى اسلامى ۷۷
- گفتار اول- رابطه گناهان صغیره با گناهان کبیره ۷۷
- گفتار دوم- قبح فعلی و قبح فاعلی ۷۹
- گفتار سوم- تأثیر تکرار گناه صغیره در ارتکاب گناه کبیره ۸۲
- مبحث دوم- رابطه جرائم خرد با جرائم سنگین از دیدگاه جرم‌شناسى ۸۴
- گفتار اول- انحراف اجتماعى مقدمه وقوع جرم ۸۵
- گفتار دوم- جرائم مانع (بازدارنده) ۹۷
- گفتار سوم- جرائم خرد- افزایش احساس ناامنى و شکل‌گیرى جرائم شدید ۱۰۲
- فصل سوم- پیشگیرى از جرائم خرد و رابطه آن با پیشگیرى از جرائم کلان ۱۰۶
- مبحث اول- پیشگیرى کیفرى از جرائم خرد ۱۰۸

۱۰۸.....	گفتار اول - تعریف پیشگیری
۱۱۰.....	گفتار دوم- پیشگیری از نظر اسلام
۱۱۷.....	گفتار سوم- پیشگیری کیفری
۱۱۹.....	بند اول - آیا جرم انگاری جرایم خرد موجه است؟
۱۲۱.....	بند دوم- تورم کیفری
۱۲۶.....	مبحث دوم- پیشگیری غیر کیفری از جرائم خرد
۱۲۶.....	گفتار اول- پیشگیری اجتماعی
۱۲۶.....	بند اول- رسانه‌ها و پیشگیری از جرائم خرد
۱۳۵.....	بند دوم- مردم و پیشگیری از جرائم خرد
۱۳۶.....	گفتار دوم- پیشگیری وضعی از جرائم خرد
۱۴۵.....	بند اول - اسلام و پیشگیری وضعی از جرائم خرد
۱۵۰.....	بند دوم - پیشگیری وضعی از جرائم خرد و مدیریت اجتماعی جرم
۱۵۲.....	بند سوم - پلیس و پیشگیری وضعی از جرائم خرد
۱۵۷.....	نتیجه‌گیری
۱۶۶.....	راهکارها
۱۶۸.....	فهرست مطالب

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.

مقدمه

هنگامی که واژه جرم به کار می‌رود اکثراً اعمالی مانند سرقت، قتل، کلاهبرداری به عنوان مصادیق آن به ذهن متبادر می‌شود؛ در حالیکه تعداد زیادی از جرایم، افعالی مانند توهین، فحاشی، بر هم زدن نظم عمومی، رانندگی بدون گواهینامه، مزاحمت و جرایمی دیگر از این قبیل هستند که هر روز در اطراف اتفاق می‌افتند اما خیلی مورد بحث قرار نمی‌گیرند و چندان توجهی به آنها نمی‌شود. به عبارت دیگر تعداد کمی از جرایم برای اکثر افراد جامعه شناخته شده هستند در حالیکه تعداد زیادی از اعمال وجود دارد که قوانین کیفری برای آنها مجازات در نظر گرفته و آنها را جرم شناخته است ولی عامه مردم با آن آشنایی ندارند یا آنها را چندان مهم نمی‌دانند؛ در واقع بخش زیادی از حجم قوانین کیفری و رفتارهای منع شده توسط قانونگذار از این دسته هستند؛ این رفتارها را نمی‌توان «جرایم کم اهمیت» نامید؛ چه، ارتکاب این اعمال و نقض قوانین کیفری با توجه به تعداد زیاد این جرائم و آثار آنها عواقب مهمی در نظم عمومی اجتماع در پی دارد؛ این گروه از جرائم «جرایم خرد» نامیده شده‌اند، که در حقوق انگلیس به آن «Petty offenses»¹ گفته می‌شود. در حقوق کیفری، جرایم خرد موضوع مطالعات گسترده‌ای نبوده‌اند اما در دهه‌های اخیر مطالعات جرم‌شناختی اهمیت جرایم خرد و تأثیر آن را بر سطح زندگی در شهرها و احساس امنیت شهروندان تا حدودی روشن کرده است. شیوع این جرائم به حدی است که تقریباً تمام افراد جامعه در خلال زندگی روزمره خود، خصوصاً در کلان‌شهرها به دفعات با این قبیل جرایم مواجه می‌شوند و حتی بعضاً خود مرتکب آنها می‌گردند.

تنشی که این گروه از جرایم در جامعه ایجاد می‌کند شدید نیست و قبح انجام این اعمال نزد شهروندان در مقایسه با جرائم مهم نظیر سرقت، قتل، کلاهبرداری و... زیاد نیست و مرتکبین این قبیل جرایم نیز به اندازه مجرمین جرایم مهم مورد سرزنش قرار نمی‌گیرند. اما حجم بالای این جرایم موجب می‌گردد که نظم عمومی جامعه به طور جدی خدشه‌دار شده و

1- Encyclopedia Britannica (Ref, petty offense)

امنیت اجتماعی شهروندان را مخدوش کند که این خود مقدمه بروز تنش‌های اجتماعی و جرایم مهمتر خواهد بود.^۱

تخلفات ترافیکی و کندی تردد، مزاحمت متکدیان سمج، برخورد با افرادی که حقوق دیگران را نادیده می‌گیرند، مؤدب نیستند و به سایرین توهین می‌کنند، مزاحمت ولگردان و اراذل و اوباش، خرید و فروش محصولات فرهنگی مبتذل، فالگیرها و دوره‌گردهایی که مشاغل کاذب دارند و مواردی از این قبیل ناهنجاری‌هایی هستند که افراد همه روزه شاهد آن بوده و با آنها مواجه هستند. ممکن است این موارد موجب ترس شدید شهروندان و یک تنش گسترده نشوند، اما سبب اضطراب، احساس عصبانیت و نارضایتی مردم می‌شوند. مواردی که به آنها اشاره شد تخلفات و جرایمی هستند که مجازات آنها جزای نقدی و بعضاً حبس‌های کوتاه مدت است، همانطور که یاد شد اینگونه جرایم که به جرایم خرد معروفند نظم عمومی جامعه را مخدوش می‌کنند، اهمیت این جرایم وقتی روشن می‌شود که به آمار آنها مراجعه کنیم، تعداد این جرایم بسیار زیاد است و تقریباً همه کسانی که در شهرهای بزرگ مشغول کسب و کارند قربانی این جرایم هستند، گرچه صدمه وارده از یک جرم خرد به تنهایی زیاد نیست اما ارتکاب تعداد زیاد این جرایم موجب نزول کیفیت زندگی در کلانشهرها می‌شود و صدمات زیاد اقتصادی را نیز به دنبال دارد. البته تأثیر مهمتر اینگونه رفتارها ایجاد موقعیت مساعد برای ارتکاب جرایم مهمتر است. بی‌نظمی سبب می‌شود افرادی که برای ارتکاب جرم مستعد هستند، احساس کنند کسی مراقب اوضاع نیست و جرایم مهمتری را انجام دهند. ارتکاب گسترده این جرایم در کلانشهرهای بزرگ و خسارات کلان ناشی از آنها سبب گردید که جرم‌شناسان به بررسی جرایم خرد و تأثیر آن بر سطح کیفی زندگی شهری بپردازند و حاصل این مطالعات نظریه‌ای بود که به نظریه «پنجره‌های شکسته»^۲ معروف شد.^۳ که در بخشهای اصلی پایان‌نامه به آن پرداخته خواهد شد.

۱- نادر نوروزی، «جرایم خرد علیه نظم عمومی «راهبردها و راهکارها»»، مجله دانشکده حقوق و علوم سیاسی (شماره ۶۸، تابستان ۱۳۸۴)، ص ۲۵۸.

2- Broken windows

۳- نادر نوروزی، «نگاهی به جرایم خرد و تأثیر آن بر کیفیت زندگی شهری - پنجره شکسته -» روزنامه ایران (۸۳/۴/۲۴)، ص ۱۶

کلیه جوامع بشری برای حفظ نظم اجتماعی خود به نظام‌های مختلف با ضمانت‌های اجرایی گوناگون مانند انضباط، آداب و رسوم، اخلاق و غیره متوسل می‌شوند. این نظامها کم و بیش الزام‌آور و مکمل یکدیگر هستند، به طوری که احتمال دارد یکی از آنها بدون دیگری کارایی نداشته باشد. جرم‌انگاری برخی از اعمال و ترک اعمال شهروندان فرایندی است جزایی که قانونگذار بدان روی می‌آورد.

خصوصیت مهم هر پدیده جنایی و یا جرم این است که جامعه را ناامن می‌کند و ترس از جرم را بر مردم چیره می‌گرداند. در نتیجه امنیت در قسمت‌های مختلف خود خصوصاً امنیت فردی و اجتماعی و بالمال نظم اجتماعی به مخاطره می‌افتد؛ در این حالت است که نظام کیفری که مجموعه‌ای است از نهادها و آیین‌های معقول جامعه برای بیان واکنش علیه جرم و بزهکاری، مداخله می‌کند تا امنیت از دست رفته و نظم از هم گسیخته اجتماع را به آن بازگرداند و آرامش خاطر را جایگزین ترس از جرم کند. حفظ آرامش جامعه و نظم عمومی در برابر بزهکاری، از اهدافی است که دولتها در رسیدن به آن تلاش می‌کنند و از نظام کیفری بهره می‌گیرند. به ویژه که روشهای ضدبزهکاری علاوه بر اینکه تأمین امنیت را سرلوحه کار خود قرار می‌دهد، یک مسأله سیاسی است و تدبیر بهتر برای این هدف، پایه‌های حاکمیت دولتها را نیز مستحکمتر می‌کند و ضعف در انجام این مهم نشانه ضعف دولتهاست.

بدیهی است واکنش اجتماع در مقابل بزهکاری و جرم بیشتر از اصول اخلاقی و سنتی نشأت می‌گیرد تا از شیوه‌های نو. نظامهای کیفری نیز به طور کلی با چنین رویکردی واکنش جامعه را بیان می‌کنند، در مقابل، سیاست جنایی با دیدی کلی‌تر و عینی‌تر و با بهره‌گیری از داده‌های علمی خودشناسی و جامعه‌شناسی این پدیده را بررسی و تجزیه و تحلیل نموده واکنش‌های مناسب را تجویز می‌کند. چنانچه این تدبیر به طور سنجیده و با در نظر گرفتن تمام ابعاد اتخاذ گردد، در بیان واکنش جامعه نیز موفقتر و نهایتاً در تأمین امنیت و نظم اجتماعی نیز با موفقیت قرین خواهد بود. چنانچه نسنجیده و مقطعی اعمال شود، نه تنها امنیت و نظم اجتماعی را تأمین و حفظ نخواهد کرد بلکه خود نیز عامل ناامنی خواهد بود؛^۱ در نتیجه جامعه

۱- فیروز محمودی جانکی، «امنیت و ناامنی از دیدگاه سیاست جنایی» فصلنامه دیدگاههای حقوقی، شماره ۸ (دی ۷۶)، ص

دچار اختلال و ناامنی شده و بزهکاری روز به روز افزایش خواهد یافت و سیاست‌های مبارزه با جرایم با شکست مواجه خواهد گردید.

بررسی ابعاد مختلف جرم‌انگاری اینگونه اعمال که مخل نظم و امنیت اجتماع بوده و منجر به رشد بزهکاری در جامعه می‌شوند و راهبردهای مقابله با آنها موضوع بحث این پایان‌نامه است، که به علت نو بودن موضوع و عدم تألیف کتب یا مقالاتی در این زمینه، تدوین و نگارش پایان‌نامه را با مشکلات فراوانی روبرو کرده است؛ چرا که در طول تاریخ حقوق، همیشه جرائم سنگین مورد توجه بوده و جرائم خرد به لحاظ اهمیت کمی که در نظر عموم و دولتها به جهت آثار اجتماعی آنها و تحمیل هزینه اندک برای جبران و یا مورد تعقیب قرار دادن مرتکبین آنها دارند، کمتر مورد توجه قرار گرفته و لذا بحثی از این جرائم و اهمیت آنها در کتب حقوقی دیده نمی‌شود. اما با افزایش حجم روزافزون اینگونه جرایم و طرح تئوری‌هایی همچون «پنجره‌های شکسته» کم‌کم توجه حقوقدانان نسبت به این جرائم جلب شده در نتیجه مقالاتی چند در این خصوص تألیف گردیده است که قطعاً این آغاز کار است. در پایان یادآوری این نکته را لازم می‌دانم که بدون راهنمایی و کمک‌های اساتید بزرگوار جناب آقای دکتر جلال‌الدین قیاسی، دکتر عادل ساریخانی و به خصوص راهنمایی‌های آقای دکتر محمدعلی حاجی‌ده‌آبادی که از هیچ کمک و راهنمایی فروگذار نبوده و راهنمایی نگارش پایان‌نامه را برعهده داشتند، نگارش پایان‌نامه با این تعداد محدود مقالات، مشکل و یا حتی غیرممکن می‌بود.

لذا جا دارد که از همه اساتید یاد شده و مسئولین دانشگاه به خصوص مدیریت گروه حقوق و ریاست دانشکده کمال تشکر را بنمایم و امید است که پایان‌نامه حاضر با همه کاستی‌هایی که دارد مورد توجه اساتید و دانشجویان قرار گرفته و بتواند کمکی هر چند اندک جهت پیشگیری از جرائم بنماید.

کلیات

۱- بیان مسأله

جرایم خرد به جرایمی اطلاق می‌شود که دارای مجازات حبس کمتر از یک سال و یا جزای نقدی اندک هستند و معادل petty offences در حقوق انگلیس می‌باشند.^۱ یکی از معضلاتی که در جوامع شهری و متمدن کنونی وجود دارد، ارتکاب جرایمی است که کم اهمیت بوده و به لحاظ آثار زیانبار آنها کمتر مورد توجه قرار می‌گیرند. مطابق تحقیقات به عمل آمده، ارتکاب جرایم خرد تأثیر مستقیم بر ارتکاب جرایم سنگین دارد، از سوی دیگر پیشگیری از ارتکاب جرایم خرد در پیشگیری از جرایم سنگین مؤثر است؛ به عبارت دیگر، عدم واکنش در مقابل ارتکاب جرایم خرد که در ظاهر و در نظر شهروندان بی‌اهمیت جلوه می‌نماید و حتی در بعضی موارد به لحاظ حقوقی نیز ممکن است جرم‌انگاری نشده باشد، تأثیر مستقیم در ارتکاب جرایم سنگین و جنایات دارد. افرادی که مرتکب جرایم خرد می‌شوند اغلب مستعد ارتکاب جرایم سنگین هستند. بررسی جرایم خرد و نقشی که این جرایم می‌تواند در پیشگیری از جرایم کلان (شدید) داشته باشد موضوع پایان‌نامه حاضر است. در این پایان‌نامه ضمن بررسی جرایم خرد از منظر حقوق کیفری ماهوی و شکلی و نیز جرم‌شناسی، سیاست‌ها و راهبردهای پیشگیری از این جرایم را مورد بحث قرار خواهیم داد.

۲- سوال‌های اصلی

در این تحقیق می‌توانیم بصورت خلاصه و کلی به سه سؤال پاسخ دهیم:

- ۱- ارتباط بین جرایم خرد و نظم عمومی در چیست؟
- ۲- نقش پیشگیری از جرایم خرد در پیشگیری از جرایم سنگین چیست؟ و چگونه این امر امکان‌پذیر است؟
- ۳- در خصوص پیشگیری از جرایم خرد، چه راهبردها، سیاست‌ها و راهکارهایی وجود دارد؟

۱- نادر نوروزی، «جرایم خرد علیه نظم عمومی «راهبردها و راهکارها»» پیشین، ص ۲۵۸

۳- فرضیات

- ۱- حجم بالای جرایم خرد و عدم کنترل آنها موجب می‌گردد که نظم عمومی جامعه به طور جدی خدشه‌دار شده و موجب نزول کیفیت زندگی در کلانشهرها شود.
- ۲- رابطه بین جرایم خرد و نظم عمومی با جرایم سنگین یک رابطه‌ی علی و معلولی است و کنترل شدید تخلفات و جرایم خرد راهی برای پیشگیری از جرایم مهمتر می‌باشد.
- ۳- در خصوص پیشگیری از جرایم خرد سه گرایش عمده به نظر می‌رسد: ۱- روش استفاده از ابزارهای پلیسی ۲- جلب مشارکت مردمی ۳- استفاده از مؤسسات خصوصی تأمین امنیت.

۴- ضرورت انجام تحقیق

با متمدن شدن جوامع و گسترش زندگی شهری و نیز افزایش جرایم لازم است که بررسی شود چه علل و عواملی افراد جامعه را به ارتکاب جرایم و جنایات سوق می‌دهد. بدون شک یکی از علل مهم، واکنش و نحوه نگرش افراد جامعه به قوانین به ظاهر پیش پا افتاده ولی مهم است. قوانینی که نقض آنها، اختلال عمیقی در زندگی افراد به وجود آورده و علاوه بر آن راه را برای ارتکاب جرایم کلان (جنایات) باز می‌کند. به طور کلی ضرورت انجام تحقیق در بررسی جرایم خرد جهت ارائه راهکار برای پیشگیری از جنایات است. با توجه به حجم بالای این جرائم و هزینه‌هایی که برای مقابله با آنها صرف می‌شود نیز با توجه به اینکه امنیت جامعه که یکی از مهمترین نیازهای افراد جامعه است دچار خدشه شده و علاوه بر آن اقتدار دولت‌ها را به جهت نداشتن توانایی کافی جهت کنترل این جرائم زیر سؤال می‌برد، بررسی این جرائم و نقش آنها در امنیت اجتماع از ضروریات به نظر می‌رسد.

تحقیق و بررسی در خصوص جرایم خرد سابقه‌ای طولانی نداشته و در سالهای اخیر ارتکاب گسترده این جرایم در کلانشهرها و خسارات کلان ناشی از آنها سبب گردیده است که جرم‌شناسان به بررسی جرایم خرد و تأثیر آن بر سطح کیفی زندگی شهری بپردازند. حاصل این مطالعات نظریه‌ای است که به نظریه «پنجره‌های شکسته» معروف است.^۱ و از حدود پانزده سال پیش، ایالات متحده آمریکا جهت مبارزه با افزایش روزافزون خشونت در دهه نود، سیاستی

۱- نادر نوروزی، «نگاهی به جرایم خرد و تأثیر آن بر کیفیت زندگی شهری پنجره شکسته»، پیشین، ص ۱۶

به نام «تسامح صفر» را اتخاذ نموده است.^۱ در کشور ما نیز تحقیق در این خصوص سابقه‌ای نداشته و فقط در حد انتشار چندین مقاله می‌باشد. از جمله «پنجره شکسته، نگاهی به جرایم خرد و تأثیر آن بر کیفیت زندگی شهری»^۲، «نگاهی به (سیاست) تسامح صفر»^۳، «جرایم خرد مقدمه ظهور جرایم مهم»^۴، «جرایم خرد علیه نظم عمومی»^۵، «نقش مطبوعات در کاهش جرایم خرد»^۶ و مقاله‌های دیگری در اینترنت که به بحث «تئوری پنجره‌های شکسته» پرداخته است. با توجه به نو بودن موضوع و اینکه سابقه‌چندانی در حقوق کشورها ندارد، مقالات تألیفی و تحقیقات انجام شده در این خصوص محدود بوده و با توجه به اهمیت این موضوع اقدامات انجام شده بسیار اندک به نظر می‌رسد و باید نگاه جامعی از حیث جرم‌شناسی و حقوق کیفری نسبت به جرایم داشته باشیم. لذا ضرورت پرداختن به این موضوع امری پرواضح می‌نماید. تحقیق حاضر گامی کوچک در جهت بررسی و ارائه راهکارهایی برای مبارزه با اینگونه جرایم می‌باشد. که شاید بتواند جامعه و مسئولین را متوجه اهمیت این جرائم و نقش آنها در پیشگیری از جرائم کلان و سنگین نماید.

۵- پیشینه تحقیق

تولد رشته‌های انسان‌شناسی جنایی و سپس جرم‌شناسی در ربع آخر سده نوزدهم تا حد زیادی به دنبال شکست نظام کیفری در مهار موج بزهکاری بوده است. موضوع جرم‌شناسی یعنی علم جرم، بررسی ماهیت و فرآیند تکوین جرم یا به عبارت دیگر علت‌شناسی جرم است. اگرچه جرم‌شناسی موضوع مطالعه عمده خود یعنی جرم را از حقوق کیفری می‌گیرد. لیکن برای انجام تحقیقات و مطالعات خود به عنوان رشته‌ای مستقل از مفاهیم و روشهای خاص خود استفاده می‌کند.

۱- جفری رسن، «نگاهی به (سیاست) تسامح صفر»، ترجمه: جلال‌الدین قیاسی، مجله فقه و حقوق، (شماره ۴، سال اول، بهار ۸۴) ص ۱۷۳
۲- نادر نوروزی، «نگاهی به جرایم خرد و تأثیر آن بر کیفیت زندگی شهری - پنجره شکسته»، پیشین، ص ۱۶
۳- جفری رسن، «نگاهی به (سیاست) تسامح صفر»، ترجمه: جلال‌الدین قیاسی، پیشین، ص ۱۷۳
۴- دکتر محمود آخوندی، «جرایم خرد مقدمه ظهور جرایم مهم»، نشریه همبستگی، (۷۹/۱۱/۸)، ص ۱۱
۵- نادر نوروزی، «جرایم خرد علیه نظم عمومی «راهبردها و راهکارها»، پیشین، ص ۲۵۸
۶- حسین رحمت‌الهی، «نقش مطبوعات در کاهش جرایم خرد»، مجله مجتمعات آموزش عالی قم، شماره ۵، سال دوم، (بهار ۷۹) ص ۴۹-۶۱